

- Nalepte si do sešitu pracovní list – Činnost vody a vypracujte.
- Pokračujte v učivu – Vnější geologické děje:

D. Činnost ledovců

- ledovce jsou důležitým modelačním prvkem utvářejícím krajinu ve vysokohorských oblastech – horský ledovec a polárních oblastech – pevninské ledovce
 - nahromaděním sněhu → stálým táním a mrznutím vzniká krystalický **firn** → tlakem nových vrstev sněhu → ledové krystaly
 - jsou významnou zásobárnou sladké vody
 - **horské ledovce** vznikají nahromaděním a zatížením vrstev neodtávajícího sněhu – působením zem. gravitace se posouvají do údolí a unášejí velké množství materiálu (balvany)
 - horský ledovec vyplňuje ve vyšší části pohoří kotlovitou prohlubeň – **kar**, z níž se do údolí sune ledovcový **SPLAZ** a tlakem působí na dno a svahy a unáší s sebou horninový materiál → údolí vanovitého tvaru (rušivá činnost)
 - materiál unášený ledovcem tvoří **morénu**
 - po odtání ledovců mohou zůstat **ledovcová jezera (plesa)** – Černé, Čertovo na Šumavě
- Krajina modelovaná horským ledovcem –překreslit obrázek z učebnice str. 72**
- **pevninské ledovce** se nacházejí v Antarktidě a Grónsku, dříve zasahoval až do střední Evropy
 - zarovnával povrch a zanechal rozsáhlé nánosy (morény) a bloky hornin (**bludné balvany**)
- Fjord: ledovcová údolí zatopená mořem (Norsko)
- telení ledovce → praskot při okrajích (odlamování ker)
 - ledovce citlivě reagují na klimatické změny a současné tání ledovců může být důsledkem globálního oteplování

4. Činnost větru

- přečíst v učebnici na str. 74-75
- vítr je významnou erozní silou zvláště v pouštních oblastech
- rušivá činnost:
 - unášené částice naráží do skal a rozrušují je = větrná eroze
 - vznikají **převisy, dutiny, hříbovité tvary a viklany**
- jeho tvořivou činností vznikají písčné přesypy (duny), rušivá činnost větru se projevuje obroušováním skalních útvarů zrnky písku
- v pouštích se nachází řada ložisek užitečných minerálů
- proces rozšiřování pouští (desertifikace) a nedostatek vody se stává významným globálním problémem
- větrem přemístěné uloženiny nejjemnějších prachových částic (s vyšším obsahem CaCO₃) se nazývají **spraše** – na nich vznikla často úrodná půda
- naváté písky se dochovaly z období dlouhodobého suchého podnebí i na našem území, např. v Polabí, v CHKO Třeboňsko, na jihovýchodní Moravě (Moravský Písek) – většinou jsou pokryty borovými lesy

5. Činnost člověka

- člověk svou činností přetváří zemský povrch
- změny vidíme ve stavbě sídel a komunikací, v místech průmyslové a zemědělské výroby
- lidé se snaží získat co největší plochy zemědělské půdy – kácí lesy, ruší meze, louky a pastviny a mění je na ornou půdu – takto získaná půda rychleji podléhá vodní i větrné erozi
- rozorávání mezí, umělé narovnávání koryt řek vede ke sníženému vsakování dešťové vody a zrychlenému toku řek → vznik povodní
- k dalším ničivým zásahům do přírody patří přemístování přírodních hmot v důsledku těžby a výstavby
- krajinu poškozenou lidskou činností je třeba **revitalizovat** – krajinu vrátit co nejvíce do původního stavu

- *Nalepte si do sešitu pracovní list – Činnost ledovců a vypracujte.*